

PARALLELLBIBELN

NA29

BIBEL
2000

N²⁹₂₆

BOKFÖRLAG

PARALLELBIBELN

Publicerad av

XP Media
Box 4
24727 Genarp
www.xpmedia.org

i samarbete med

Libris bokförlag
Box 15144
167 15 Bromma
www.libris.se

Utgiven med bidrag från Samfundet Pro Fide et Christianismo som förvaltare av kyrkoherde Nils Henrikssons stiftelse.

Omslag: Jonatan Knutes

Sättning: Simon Lindén

Typsnitt: Palatino 8 pkt och Cardo 8 pkt (grekiska)

Tryck: Printcorp, Belarus 2026

Svenska Folkbibeln 2015

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten.
Nya testamentet © 1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Svenska Standardbibeln

Copyright © 2026 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm

Bibel 2000

Copyright © 2000 Svenska Bibelsällskapet

NT 2026

Copyright © 2026 Svenska Bibelsällskapet

Nestle-Aland Novum Testamentum Graece, 29th edition

Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 29th Revised Edition, edited by Holger Strutwolf, Christos Karakolis, David Parker, Stephen Pisano, David Trobisch, and Klaus Wachtel, in cooperation with the Institute for New Testament Textual Research, Münster/Westphalia, © 2026 Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart. Used by permission.

English Standard Version

The ESV® Bible (The Holy Bible, English Standard Version®), © 2001 by Crossway, a publishing ministry of Good News Publishers. ESV Text Edition: 2016. The ESV text may not be quoted in any publication made available to the public by a Creative Commons license. The ESV may not be translated in whole or in part into any other language. The ESV text has been reproduced in cooperation with and by permission of Good News Publishers. Unauthorized reproduction of this publication is prohibited. All rights reserved.

The Holy Bible, English Standard Version®, is adapted from the Revised Standard Version of the Bible, copyright Division of Christian Education of the National Council of the Churches of Christ in the U.S.A. All rights reserved.

English Standard Version, ESV, and the ESV logo are registered trademarks of Good News Publishers. English Standard Version, ESV, and the ESV logo are registered in the United States of America. ESV and the ESV logo are registered in the European Union. Used by permission.

ISBN

978-91-989752-7-7 (XP Media)
978-91-900324-0-4 (Libris)

Innehåll

Förord – Parallellbibeln	5
Förord – Svenska Standardbibeln	7
Förord – Svenska Folkbibeln 2015	9
Förord – Bibel 2000	9
Förord – NT 2026	10
Förord – NA29	11
Förord – English Standard Version	12
Matteusevangeliet	18
Markusevangeliet	150
Lukasevangeliet	234
Johannesevangeliet	378
Apostlagärningarna	480
Romarbrevet	618
Första Korintierbrevet	672
Andra Korintierbrevet	726
Galaterbrevet	760
Efesierbrevet	778
Filipperbrevet	796
Kolossierbrevet	810
Första Tessalonikerbrevet	822
Andra Tessalonikerbrevet	834
Första Timoteusbrevet	840
Andra Timoteusbrevet	854
Brevet till Titus	866
Brevet till Filemon	872
Hebreerbrevet	876
Jakobs brev	916
Första Petrusbrevet	930
Andra Petrusbrevet	946
Första Johannesbrevet	956
Andra Johannesbrevet	970
Tredje Johannesbrevet	972
Judas brev	974
Uppenbarelseboken	978

Förord – Parallellbibeln

*De tog emot ordet med stor villighet
och forskade varje dag i Skrifterna
för att se om det stämde.
(Apg 17:11)*

Bibeln är inte bara världens mest lästa bok och en grundval för vår civilisation. Den sätter oss också i närkontakt med den kristna trons centralgestalt Jesus Kristus, som sade: "De ord som jag har talat till er är Ande och liv... Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå" (Joh 6:63, Matt 24:35).

Apostlarna skrev ner Jesu budskap på grekiska, dåtidens världsspråk, ett precist och nyansrikt språk som rymmer många lager och djup av betydelse och mening. Kyrkofadern Gregorius den store sade att Skriften "är som en flod, grund och djup, där både lammet kan vada och elefanten simma". Bibelns budskap är så enkelt att barnet begriper, men kan utforskas livet igenom utan att uttömmas.

Under årens lopp har bibelöversättare sökt återge grundtextens nyanser till sin tids språk, var och en med sitt perspektiv. Redan under fornkyrkans tid noterade man skillnader mellan den äldre grekiska översättningen av Gamla testamentets skrifter, Septuaginta, och de tre nyare grekiska tolkningar som utarbetades under 100-talet e Kr av Aquila, Symmachus och Theodotion. För att hjälpa bibelläsaren att jämföra och förstå skapade lärdomsgestalten Origenes på 200-talet en samlingsutgåva: den sexspaltiga Hexapla, som satte de fyra grekiska översättningarna sida vid sida med den hebreiska grundtexten och en direkt transkription med grekiska bokstäver.

Idag vill **Parallellbibeln** göra detsamma på svenska för Nya testamentet som Hexapla gjorde för det Gamla. Sida vid sida återges både en grekisk grundtext och fyra svenska översättningar, samt en engelsk för utblick. Alla bibelversionerna är parallellt uppställda för praktisk jämförelse, vers för vers, och i poetiskt satta stycken rad för rad. Med detta framgår varje versions särart och fokus, vad som är extra betonat och om något är utelämnat. På så sätt kan bibelläsaren skapa sig en fullare bild genom att studera bibeltexten ur flera olika synvinklar, med tillgång till ett helt bibelbibliotek i en och samma bok.

I Parallellbibeln finns på vänster sida de mer grundtextnära resurserna: en grekisk grundtext i Nestle-Alands 29:e utgåva (NA29), den strikt litterala Svenska Standardbibeln (STB) och den väsentligt ordagranna English Standard Version (ESV), en av världens mest lästa bibelöversättningar. På höger sida erbjuds de tre stora svenska översättningarna i kronologisk ordning: Bibel

2000, Svenska Folkbibeln 2015 samt jubileumsöversättningen NT 2026. Alla tre är centrumöversättningar som söker en optimal avvägning mellan noggrannhet och läsbarhet i sin strävan att återge bibelordet på begriplig och välflytande modern svenska.

Basen för all bibelöversättning är naturligtvis den grekiska grundtexten. Den återges här enligt den textutgåva som är mest använd bland svenska bibelveta-re, **Nestle-Alands Novum Testamentum Graece**, en vetenskaplig sammanvägning av de tidiga grekiska handskrifterna efter vedertagna textforskningsprinciper utgiven av Deutsche Bibelgesellschaft. Den nyutgivna 29:e utgåvan (2026), som har legat till grund för Svenska Standardbibelns översättning, har i ett fåtal fall omprövat lydelser och tillmätt något större vikt till senare bysantinska läsarter jämfört med de tidigare editioner som har utgjort grundtext för övriga svenska översättningar. I praktiken är skillnaderna försumbara.

Bredvid den grekiska texten återfinns **Svenska Standardbibeln**, en stram ord-för-ord-översättning framtagen speciellt i samband med Parallellbibelns publicering 2026. Det är en strikt konkordant översättning som kodar varje grekisk glosa till ett unikt svenskt ord och söker följa grekiskans grammatiska struktur och ordföljd så nära det rimligt går inom ramen för begriplig svenska, för att i studiesyfte ge ett fönster in i grundtexten för den som själv inte läser grekiskan flytande.

En alternativ inblick i grundtexten erbjuds av **English Standard Version** från 2001, en av världens mest populära bibelöversättningar som av många miljoner läsare hålls för tillförlitlig. På engelskt språkområde finns en tradition av mer ordagranna översättningar, då själva det engelska språket i större utsträckning har formats av århundranden av bibelbruk och till sin grammatik är mer lik grekiskan med particip och flertydiga genitivkonstruktioner ("of"). ESV är en "essentially literal" översättning som utgör en andra yttre avstämningspunkt att jämföra de svenska översättningarna med.

För de flesta svenskar är den mest välbekanta översättningen **Bibel 2000**, vars nytestamentliga del särpublicerades redan 1981 som NT 81. Den har en officiell ställning genom att den tillkommit utifrån ett riksdagsbeslut och publicerats som en statlig offentlig utredning (SOU 1999:100), och har lästs i Svenska kyrkans gudstjänster i 45 års tid. Bibel 2000 har fått goda vitsord för sin välflytande och stilsäkra svenska språkdräkt, framslipad under medverkan av ett flertal framstående svenska författare, vilket har resulterat i en modern och relativt fri återgivning av Nya testamentets budskap.

Som en respons översattes **Svenska Folkbibeln**, här återgiven i den språkligt reviderade 2015 års version, framtagen av en fristående bibelstiftelse och medarbetare från en bredd av kristna samfund och sammanhang. Den söker liksom övriga centrumöversättningar balansera den ordagranna återgivningen med bibelläsarens behov av klarhet, rytm och flyt, och lägger fram kristet traditionella tolkningar och ordval infogade i modern och lättläst meningsbyggnad. Svenska Folkbibeln är uppskattad bland engagerade bibelläsare och har tryckts i över 4 miljoner exemplar.

Den sista och senaste översättningen i Parallellbibeln är **NT 2026**, framarbetat av Svenska Bibelsällskapet till 500-årsjubileet av Nya testamentet på svenska under Gustav Vasa 1526. Det nya NT 2026 utgör på många sätt ett kliv mot det mer ordagranna jämfört med NT 81, med synliggörande av en dåtida främmande kultur. Nya rön har påverkat både val av handskriftsvarianter och formuleringar kring rättfärdiggörelsen, och åtskilliga formuleringar har gjorts könsneutrala med inkluderande språk för att underlätta nutidsmänniskans identifikation.

I Parallellbibeln presenteras här dessa sex utgåvor av Nya testamentet sida vid sida, för att hjälpa läsaren att jämföra och både förstå varje översättnings särart och utifrån detta tränga djupare in i Bibelns ursprungliga värld.

Där ordval innehållsligt skiljer sig åt kan det ibland bero på att man har valt att återge antingen olika handskriftsvarianter som anger olika ord i grekiskan, eller också olika tolkningsalternativ som alla är logiskt möjliga svenska översättningar av samma grekiska formulering. Många gånger återfinns de andra alternativen i varje bibelöversättnings fotnoter, som av utrymmesskäl tyvärr inte har kunnat inkluderas i Parallellbibeln, och skillnaden består i dessa fall i vilket alternativ som presenterats i huvudtext eller i fotnot.

Ofta beror dock skillnaderna snarare på översättningsmetodik, där mer läsarorienterade översättningar kan anså bort småord som bedöms tynga framställningen eller expandera med förklaringar eller omformuleringar för att hjälpa läsaren i mötet med den flertusenåriga bibeltexten, vilket blir tydligt när översättningarna presenteras för jämförelse sida vid sida.

Ett vanligt tillägg för att hjälpa till överblick och orientering är fetstilta **mellanrubriker**, som inte hör till den ursprungliga texten. Varje översättning formulerar och placerar dessa på sitt sätt, men Parallellbibeln har använt mellanrubriker från Svenska Folkbibeln och lämnat tomrum i övriga spalter. Citat från Gamla testamentet markeras med *kursiveringar*, antingen hela verser eller enstaka formuleringar, även om detta inte är identiskt genomfört i alla översättningar och inte ingår i engelsk bibeltradition. I flera utgåvor används **[hakparenteser]** för att ange ord eller hela verser för vilka handskriftsstödet är så pass partiellt att utgivarna lämnar det som en öppen fråga ifall detta parti hör till den ursprungliga bibeltexten eller om det utgör ett tillägg som letat sig in senare. **[[Dubbla hakparenteser]]** signalerar att textpartiet bedöms som sannolikt icke ursprungligt, men att det dock har ett sådant stöd i den kristna traditionen att det ändå återges.

Med detta överlämnas Parallellbibeln som en rik resurs för bibelstudiet åt varje intresserad läsare som likt den skriftlärd Esra har "vänt sitt hjärta till att studera HERRENS lag" (Esra 7:10). Vi vill med profeten Jesajas ord uppmuntra: "Efterforska i HERRENS bok och läs!" (Jes 34:16), och vår förhoppning och bön för Parallellbibelns sexspaltiga textutgåva är att, så som ängeln sade till profeten Daniel: "många ska forska i den och kunskapen ska bli stor" (Dan 12:4).

Tony Larsdal
Redaktör

Förord – Svenska Standardbibeln

*De ord som jag har talat till er är Ande och är liv...
Himlen och jorden ska förgå.
Men mina ord ska aldrig förgå.
(Joh 6:63, Matt 24:35)*

I tvåtusen år har Bibelns ord varit grundval för den kristna kyrkans lära och liv. Dess ord har höglästs och utlagts i församlingar och studerats och memorerats i enskild läsning, till vägledning för livets vandring och hopp inför evigheten.

Den som vill fördjupa sig i Nya testamentet och inte behärskar dess grundspråk är hänvisad till översättningar. Äldre bibelöversättningar har i stor utsträckning överfört från grekiskan ord för ord. Framträdande exempel som fortfarande refereras till är Normalupplagan från 1883 och Helge Åkesons översättning från 1889. Under 1900-talet började man istället anslå en mer lättläst idiomatisk stil som förklarar textens innehåll tanke för tanke. Det är en god hjälp in i Bibelns värld, men många läsare efterfrågar en mer ordagrann närkontakt med de ursprungliga orden – för studiet, för textutläggningen, för trons trygghet.

Svenska Standardbibeln (STB) är framtagen för den som söker en ordagrann bibelöversättning, så nära grundtexten det rimligt går utan att själv lära sig grekiska. Den följer en översättningsprincip av formell ekvivalens, där originaltextens form, ordföljd och grammatiska struktur i hög grad återspeglas i den svenska texten. Dess stramare stil kontrasterar mot den lättlästhet och naturlighet som ofta präglar en idiomatisk översättning, som exempelvis den utgivande stiftelsens huvudöversättning Svenska Folkbibeln. En ordagrannare text som närmare följer bibelförfattarnas egen tankeordning kan dock ge en tydligare överblick över framställningens flöde. Med detta framträder också varje bibelförfattares personliga stil, från Markus spontana vardaglighet till Paulus livfullhet och Johannes enkelhet och djup.

Svenska Standardbibeln söker återge varje ord från grundtexten, varken mer eller mindre. Ibland kan detta ge ett mångordigt intryck, särskilt i dialoger, jämfört med idiomatiska översättningar som klipper bort ord som bedömts överflödiga så att "svarade och sade till dem" blir "svarade" (Mark 6:37, SFB). Oftare framstår dock Svenska Standardbibeln som korthuggen och koncis, liksom grundtexten själv, utan förklarande omskrivningar. I de fall enstaka förtydligande ord har skjutits in är dessa markerade i *blekgrått* för att förtydliga att de saknar motsvarighet i originalet. I övrigt har förtydligande ingrepp i texten undvikits, och läsaren får möta grundtextens utmaningar som plötsliga tempusväxlingar mellan dåtid och dramatiserande

historisk presens (t ex Mark 3:13), och subjektväxlingar där endast sammanhanget klargör vem som gör vad (t ex Matt 8:2-3). Grundtextens egenheter putsas inte bort som i idiomatiska översättningar utan återges ord för ord, som "bröstvårtorna" hos Jesus (Upp 1:13) och att Maria blev "havande i magen" (Luk 1:31).

Meningarna är i breven ofta längre och mer komplexa än vad som är invant i modern svenska, utifrån den grekiska brevstilens konventioner. I berättande texters dialoger kan de snarare framstå som korthuggna. Då bibelhandskrifterna saknar skiljetecken är det på många ställen en tolkningsfråga var man ska sätta kommatecken eller punkt, och i dessa fall har kortare meningar prioriterats för begriplighet.

Grekiskans fria ordföljd låter författaren lägga betoning genom framflyttning av önskad satsdel närmare början, och detta har i många fall kunnat återspeglas även i svensk översättning, ibland genom ett tillagt "Det är" för att vända ordföljden. Där det varit möjligt har satsdelarnas ordningsföljd återgetts, ibland med undantag av verbet som behövt flyttas till sin rätta position enligt svenskans regler. Efterställda genitiver har ofta återgetts med svensk prepositionsfras ("nycklarna till döden", Upp 1:18). Generellt har annars grundtextens ordklasser överförts utan förenklande omskrivningar, som "bevisning av hans rättfärdighet" istället för omvandling till verb med "visa" (Rom 3:25).

Målet har varit att i möjligaste mån sätta den mångbottnade grundtexten i bibelläsarens händer och överlåta tolkningen åt läsaren själv. Det är naturligtvis en omöjlighet att överföra grundtextens alla nyanser, då språken är så pass olika och det ofta kan finnas flera sätt att återge grundtexten som vart och ett är korrekt i sig självt. Vissa anpassningar har gjorts för läsbarhetens skull, som att representera particip med och-fraser, men den som läser grekiskan ska ändå kunna se dess konstruktioner på ett eller annat sätt återspeglade i den svenska bibeltexten.

I sina ordval söker Svenska Standardbibeln vara en dubbelt konkordant översättning, där var och en av Nya testamentets drygt 5400 grekiska glosor har sin unika svenska standardöversättning, samtidigt som varje svenskt ord i möjligaste mån används för endast ett och samma grekiska ord. Detta hjälper läsaren att följa associationer genom bibelböckerna och lära känna varje ord utifrån dess inombibliska användning, samt se det grekiska bakomliggande ordet och utforska dess betydelser i ett medföljande lexikon som hör till översättningen, där också en undantagslista specificeras över de svenska ord som för klarhetens skull behövt kodas till mer än ett grekiskt ord.

Stor möda har lagts på att väga och vaska fram varje sådan svensk standardöversättning, och det svenska språkets ordförråd har tänjts till bristningsgränsen i jakt på unika synonymer. Ibland har det varit möjligt att transkribera till ett motsvarande svenskt ord, som "extas" och "eon". I andra hand har valts en etymologisk översättning utifrån grundtextordets element, som "tillsyningsman" för *episkopos* där en transkriberande återgivning med "biskop" skulle föra med sig senare tiders associationer på ett missvisande sätt. I tredje hand har det översatts efter funktionell betydelse, där en grekisk *paidagogós* varken är en undervisande "pedagog" eller en lättsam "barnledare" utan en sträng "uppföstrare" (Gal 3:24). I undantagsfall har rena nyord myntats, som "fasttjänare" istället för det smala och förnedrande "slav", och "eonisk" som mer än "evig" leder tanken till den kommande messianska eonen (Luk 18:30). Ord som bedömts vara alltför ålderdomliga eller alltför stilbrytande har så vitt det gått undvikits, men för att återge den synonymrika grekiskan samsas såväl "tadelfri" som "trigga" sida vid sida i Svenska Standardbibelns ordförråd.

Målet har varit att återge grekiskan så som den bör ha förståtts av Nya testamentets ursprungsmottagare i första århundradets kristna församlingar. Bilden kompliceras visserligen av att evangelierna i sig åtminstone delvis utgör en grekisk återgivning av ord som en gång bör ha uttalats på hebreiska eller arameiska. Johannes Döparens "Ändra sinne!" (Matt 3:3) och ängeln Gabriels "Gläd dig" (Luk 1:28) är ordagranna översättningar av grekiska *metanoëite* och *chaïre*, men dessa skulle i sin tur kunna vara evangelistens fria översättningar av ett ursprungligt *shívu* (vänd om) och *shalóm* (frid). Svenska Standardbibeln spekulerar dock inte i detta utan fokuserar på att troget återge de grekiska lydelser som finns bevarade i bibelhandskrifterna.

Som grundtext har använts den 29:e utgåvan av Nestle-Alands Novum Testamentum Graece, allmänt använd av bibelvetare, medan ett rikt urval av alternativa handskriftsvarianter redovisas i fotnoter, tillsammans med övriga möjliga översättningsalternativ.

Ett särdrag från de antika bibelhandskrifterna som har lyfts fram i Svenska Standardbibeln är *nomina sacra*, kontraherade markeringar av namnen GUD, HERREN, JESUS och KRISTUS som gudomliga och särskilt vördnadsvärda. Dessa har i många svenska biblar i Luthers efterföljd fram till slutet av 1800-talet markerats med två stora begynnelsebokstäver (GUDh, HERre, JESus), och de indikeras nu igen i Svenska Standardbibeln med tydligt kommunicerande KAPITÄLER. Eftersom dessa markeringar återfinns i snart sagt samtliga bibelmanuskript bör de vara mycket tidiga, och de anses utgöra ett grafiskt uttryck för urkyrkans tro på HERREN JESUS KRISTUS som likställd med GUD. Förekomster som

syftar på mänskliga herrar (t ex Apg 25:26) och andra som råkar heta Jesus (Kol 4:12) saknar i regel sådan markering i handskrifterna.

Även om Svenska Standardbibelns översättare står i den kristna kyrkans bekännelse av den helige Ande som "Herren och livgivaren", Gudomens tredje person, har troheten mot den strikt ordagranna översättningsprincipen föranlett att Anden refereras till som "den", efter grekiskt neutrum, liksom Jesusbarnet kallas "det" (Matt 2:13). Där grundtexten saknar bestämd artikel återges det på svenska med obestämd form, som "helig Ande" (Matt 1:21).

När det gäller genushantering söker Svenska Standardbibeln spegla grundtextens bruk. De första bibelläsarna i Nya testamentets församlingar var "både män och kvinnor", som Lukas ofta betonar (t ex Apg 5:14). I såväl grekiskan som hebreiskan, liksom även i t ex spanskan idag, tilltalas en blandad skara med maskulint genus där ingående kvinnor uppfattar sig underförstått inkluderade: "För alla är ni GUDS söner genom tron i KRISTUS JESUS... finns inte man och kvinna. För alla är ni ett i KRISTUS JESUS" (Gal 3:26-28). Allmän-giltiga utsagor böjs generellt i maskulinum, liksom även själva ordet "människa". I den svenska översättningen har dock ordet "syskon" kunnat användas som översättning av *adelphoí* (traditionellt "bröder") när det syftar på den kristna församlingens blandade skara.

De grekiska och hebreiska personnamnen har transkriberats så som de skrivs i grundtexten, som profeten Esaïas och Mariam Magdalén från staden Magdala, efter samma mönster som Jesus nazarén från Nazareth. Undantag har för tydlighetens skull gjorts för latinska namn som Cornelius (Kornelios) och en handfull ofta förekommande namn som Mose (Moyses) och Petrus (Petros).

En strikt litteral översättning som Svenska Standardbibeln kan upplevas som osmidig och kärv, och fordrar en intresserad läsare som inte främst söker en behaglig och lättflytande läsupplevelse. Rytmen och språkljuds-harmonier har inte varit högsta prioritet, men har funnits i åtanke med den lilla rörelsefrihet som återstår när både ordföljd och ordval i hög grad varit styrda av grundtextens krav.

Det är utgivarnas förhoppning att läsaren genom denna enkla översättning ska uppfatta något av den strama skönheten i den grekiska grundtextens klarhet och föras till djupare insikter i mötet med Jesu och apostlarnas ord. Den överlämnas med varm hand till den svenska bibelläsande kristenheten, i tacksamhet till Gud och med bön om hans välsignelse över varje läsare.

Stiftelsen Svenska Folkbibeln

Förord – Svenska Folkbibeln 2015

Svenska Folkbibeln är en modern och grundtexttrogen översättning av Bibeln. Den utgår från den övertygelse som kyrkan har haft i alla tider, att Bibeln är övernaturligt ”utandad av Gud” (2 Tim 3:16) och därför Guds ord (1 Tess 2:13). Folkbibeln har sedan 1996 varit till glädje för hundratusentals bibelläsare, särskilt bland dem som tycker det är viktigt med en tillförlitlig översättning där den inspirerade grundtexten får komma till tals.

Den reviderade Folkbibeln från 2015 har sökt ta denna strävan ett steg längre. Många verser har stramats upp till att närmare följa grundtextens ordalydelse. Stor möda har i Nya testamentet lagts på att slipa till den svenska språkdräkten med modernare ordval, ledigare ordföljd och bättre rytm och flyt i språket.

Efter ett mångårigt revideringsarbete föreligger nu en helbibel som i trohet mot grundtexten bevarar

det bästa från svensk bibelöversättningstradition och samtidigt uttrycker Gudsordet på klar och modern svenska. Folkbibeln har utgått från de äldsta och bästa tillgängliga grundtexthandskrifterna i samråd med modern textforskning. Gångse vetenskapligt sammanställda grundtextutgåvor har legat till grund, de antika översättningarnas textvittnesbörd har vägts in, och översättningsvalen har stämts av med ett flertal stora bibeltrogna översättningar på svenskt, engelskt och tyskt språkområde.

Översättningen har tagits fram i en anda av bön och kärleksfull vördnad till bibelordet. Den överlämnas till läsaren i förhoppning om att läsningen ska ge vishet, vägledning och ett levande möte med Jesus Kristus, Skriftens Herre.

Stiftelsen Svenska Folkbibeln

Förord – Bibel 2000

Bibeln föreligger nu i en ny svensk översättning. Det är den tredje med officiell karaktär sedan reformationen. De båda tidigare utgavs 1541 och 1917 sedan de blivit gillade och stadfästa av Konungen. Den nya översättningen har utförts på uppdrag av svenska folket genom att den har beslutats av riksdagen. Beslutet har verkställts av regeringen, som utsett en bibelkommission att utföra arbetet enligt tydligt angivna direktiv. När arbetet nu avslutas överlämnas översättningen till uppdragsgivarna, men den kommer inte att stadfästas genom särskilt statligt beslut. Det är genom att tas i allmänt bruk av svenska folket som översättningen uppnår sitt i direktiven angivna syfte: att vara huvudtext för bibeln inom det svenska språkområdet.

Enligt direktiven för den nya bibelöversättningen skall bibelns grundtexter överföras till nutida svenskt språk i trohet mot originalets stilmedel och stilvariationer, sedan deras ursprungliga lydelse har fastställts och sedan de utforskats och tolkats med vedertagna vetenskapliga metoder. Översättningen skall utnyttja det svenska språkets alla resurser på ett sådant sätt att den förmedlar texternas innehåll och stilkaraktär på en rik och varierad svenska och utan att vålla onödiga språkliga hinder för förståelsen.

Den nya bibelöversättningen skall svara mot ett allmänskulturellt behov av en tillförlitlig översättning och kunna användas på skiftande sätt inom olika kyrkor och samfund. Den skall ha siktet inställt på nuets och

framtidens krav utan att därför utestänga traditionens. Den skall vara ägnad för gudstjänstbruk men också lämpa sig för grundläggande och högre undervisning. Den skall fungera vid enskild andakt och privat läsning, men man skall också kunna läsa den högt från predikstol, på scen och i studio.

Den skall vara så stram i formen att den kan användas vid liturgisk läsning och sång. Men den skall samtidigt vara så trogen mot originalets skiftande stilarter och så lyhörd för nutida uttrycksformer att den kan brukas av den som söker historisk kunskap och litterära skönhetsvärden.

Det är alltså många, höga och svårförenliga ambitioner som möts i de direktiv som bibelkommissionen har haft till uppgift att förverkliga. Det har den gjort genom att låta flera av landets främsta bibelvetenskapsare, språkforskare och författare svara för översättningsarbetet. Kommissionen har haft en mångsidigt sammansatt styrelse, där ledamöterna representerat olika riksdagspartier, specialvetenskaper, trossamfund och andra grupper av bibelanvändare. Utomstående experter inom exegetik och filologi, även från andra nordiska länder, har granskat de första utkasterna. Referensgrupper har yttrat sig om det pågående arbetet och försett kommissionen med synpunkter från kyrkor och samfund, från författare och översättare, från forskarsamhället och kulturlivet, från språkvärden, mediavärlden och skolan och från vanliga bibelläsare, unga och gamla.

Den nya översättningen av bibelns texter offentliggjordes den 17 november 1999. Flera provöversättningar av Gamla testamentet hade getts ut dessförinnan. Nya testamentet och Tillägg till Gamla testamentet var sedan länge (1981 resp. 1986) tillgängliga och i allmänt bruk och hade vid utgivningen 1999 bara genomgått en lätt översyn.

I bibelkommissionens uppdrag har ingått att förse bibeltexterna med kompletterande information i form av noter, uppslagsdel, parallellhänvisningar, textkri-

tiska anmärkningar m.m. Detta material utges nu tillsammans med bibeltexten. Ett fåtal tryckfel har korrigerats, i övrigt är översättningen helt oförändrad.

Bibelkommissionen tillsattes 1972 och avslutar sitt arbete i och med utgivningen av denna nya svenska bibelöversättning i februari 2001. Bibelkommissionens styrelse godkände föreliggande utgåva den 18 december 2000.

Bibelkommissionen

Förord – NT 2026

Det är med stor glädje som Svenska bibelsällskapet kan presentera Nya testamentet i ny svensk översättning. Sedan 1526 har ansvaret för att översätta bibeltexten till svenska legat hos staten. Bibel 2000 blev den sista i raden av dessa officiella översättningar. Samtidigt med inrättandet av den så kallade Bibelfonden fick Bibelsällskapet uppdraget att föra uppgiften vidare. Bibelfonden har finansierat arbetet.

Arbetet har utgått från de direktiv som Bibelsällskapets styrelse antog våren 2021. Där slås fast att svenskan ska vara av god kvalitet och ha en idiomatisk, begriplig, naturlig och nutida språkdräkt. Direktiven säger också att ett grekiskt ord gärna får återges med samma svenska ord på olika ställen i bibeltexten så länge svenskan inte blir onaturlig eller innebörden går förlorad. Detta gäller i synnerhet centrala teologiska begrepp och nytestamentliga nyckelord. Översättningen bör vara trogen dåtida föreställningar och seder.

Vidare anges att inkluderande språk ska eftersträvas, så länge det inte på ett avgörande sätt osynliggör kulturella skillnader mellan biblisk tid och det nutida Sverige. Det bibliska bildspråket bör bevaras där det är möjligt. Principen om begriplighet är dock överordnad. Direktiven understryker att rytm och olika retoriska drag i en text har viktiga kommunikativa funktioner. Älderdomliga ord och uttryck som inte kommunicerar meningen tydligt bör undvikas. Stilistiska skillnader i grekiskan mellan olika skrifter bör återspeglas i den svenska översättningen så långt det är möjligt. När grekiskan är mångtydig och öppen för mer än en rimlig tolkning bör denna öppenhet bevaras i översättningen, förutsatt att texten inte blir onaturlig eller alltför dunkel.

Man kan definiera NT 2026 som en »centrumöversättning«. Vägledande i arbetet har varit begreppet »moderat funktionell ekvivalens«, en strävan efter en förhållandevis textnära översättning.

En given utgångspunkt för arbetet med översättningen är ett gediget vetenskapligt underlag. Till detta hör en grundlig genomgång av aktuell textkritisk forskning. I fotnoterna ges konkreta exempel på historiskt intressanta läsarter som återfinns bland textvittnena, vilket gör det möjligt att jämföra dem. Vid redovisningen av andra textvittnen har värderande omdömen i hög grad undvikits. Även läsarter som är särskilt betydelsefulla i vissa ortodoxa traditioner finns angivna i noterna. Det ekumeniska samarbetet som varit betydelsefullt under hela projektet har varit vägledande även i detta avseende.

Förutom att vara vetenskapligt grundad är målsättningen att översättningen ska fungera i flera sammanhang. Den ska kunna läsas tyst i enskildhet såväl som högt i publika miljöer. Översättningen ska både vara god litteratur och en textsamling för gudstjänst och andakt.

Ett tiotal översättare har arbetat med översättningen, dels som primäröversättare, dels i redaktionskommittén. Bibelsällskapets styrelse har också utsett ett översättningsråd med olika kompetenser. Översättningsrådet har mötts regelbundet under arbetets gång och lämnat ett utlåtande som legat till grund för styrelsens beslut att anta översättningen. Dessutom har olika referensgrupper lämnat synpunkter. Även allmänheten har kunnat läsa provtexter och skicka in respons. Gensvaret har varit omfattande.

Bibelsällskapets styrelse vill att översättningen ska vara tillgänglig för såväl enskilda läsare som församlingar, skolor och kulturliv. Önskan är att den ska bidra till ökat bibelengagemang och berika samtal, gudstjänster, studier och bön. Kort sagt: att NT 2026 ska förmedla Nya testamentets budskap så att det får förnyad betydelse i människors liv.

Svenska bibelsällskapet

Förord – NA29

The Beginnings (First Edition, 1898)

The Novum Testamentum Graece was first published in 1898 by the Württemberg Bible Society (Germany). It was edited by Eberhard Nestle and followed a simple but ingenious principle: Nestle compared the three most significant editions of the Greek New Testament from the 19th century (Tischendorf, Westcott/Hort, and Weymouth; the last mentioned was replaced by the edition of B. Weiss in 1901).

Wherever one of these versions differed from the other two, Nestle adopted the reading given in the two identical versions and supplied a note in the apparatus showing the divergent reading. By this means, he grouped together the best findings of New Testament textual research from the 19th century and prevented one-sided views from becoming established. Due to its wide distribution, Nestle's edition ultimately displaced the "Textus Receptus" in churches and schools, which had already become obsolete among scholars.

Until the 13th Edition (1927)

The text of the first edition was reprinted several times in subsequent years. Under Erwin Nestle, Eberhard's son, this edition was further developed: for the first time, an independent apparatus criticus was added that cited not only other scholarly editions (see above), but also the most important reference manuscripts, giving their precise readings. However, Nestle did not consult the manuscripts directly, but continued to compile the information on their readings from other scholarly Editions.

The 25th Edition (1963)

Kurt Aland (co-editor since 1952) was the first to verify the information in the text and critical apparatus against the documents themselves. Together with his colleagues at the Institute for New Testament Textual Research (INTF), which he established in 1959, he also extended the apparatus to include readings from many additional manuscripts.

This new approach reached its early culmination in 1963 with the 25th Edition (thereafter known as Nestle-Aland), which was frequently reprinted. From 1955 Aland was also a member of the editorial committee of the Greek New Testament (UBS).

The 26th Edition (1979) as a turning Point

The great manuscript discoveries of the 20th century (especially of early papyri) necessitated a fundamental reorientation of the principal text and a rewriting of

the apparatus, and these were both introduced in the 26th Edition. Ongoing work on both the Novum Testamentum Graece and the Greek New Testament was now being overseen by the same editorial committee (formed in 1955), and the principal text of the former edition was now identical to that of the latter one. Since then, the two most widely used scholarly editions of the Greek New Testament have shared the same biblical text and differ merely in terms of their apparatuses, introductions, and appendices.

27th Edition (1993)

In this revision, the text-critical apparatus was once again extensively revised to improve reliability and reader-friendliness.

28th Edition (2012)

This edition had to accomplish two different tasks. First, the apparatus had to be revised thoroughly to give it more clarity and make it easier to use. Secondly, the text-critical insights and decisions resulting from work on the Editio Critica Maior of the Greek New Testament had to be incorporated. This resulted in changes especially in the Catholic Letters, including changes to the biblical text.

The 29th edition of the Nestle-Aland (NA29)

Currently, an editorial committee, appointed by the United Bible Societies, is preparing the 29th edition of the Novum Testamentum Graece (Nestle-Aland). It will take into account the significant progress that the Editio Critica Maior (ECM) has made since the release of NA28. This will lead to major changes:

- the adoption of all textual changes made by the ECM in the Gospel of Mark (ECM I/2, published in 2021), the Acts of the Apostles (ECM III, published in 2017) and Revelation (ECM VI, published in 2024),
- a thorough revision of the text-critical apparatus (witnesses and textual variants) in Mark, Acts and Revelation,
- an adjustment of the textual witnesses in the Pauline Epistles based on preparatory for the Corpus Paulinum in ECM.

In addition, papyri that have recently become accessible will be added to the apparatus.

Another significant change concerns the arrangement of the New Testament writings. In NA29, the sequence will be adjusted to reflect the order found in the majority of

Greek manuscripts. In these, the Catholic Letters typically follow immediately after the Acts of the Apostles, while the Pauline Letters appear thereafter. This order will likewise be adopted in the new Edition.

The editorial committee is interdenominational and international. Members are:

- Prof. Dr. Hugh Houghton, University of Birmingham (United Kingdom)
- Prof. Dr. Christos Karakolis, University of Athens (Greece)
- Prof. Dr. David Parker, University of Birmingham (United Kingdom)
- Prof. Dr. Stephen Pisano (†), Pontifical Biblical Institute, Rome (Italy)
- Prof. Dr. Holger Strutwolf, University of Münster (Germany)
- Dr. David Trobisch, Museum of the Bible, Washington (USA)
- Dr. Klaus Wachtel, University of Münster (Germany)

Preface to the English Standard Version

The Bible

“This Book [is] the most valuable thing that this world affords. Here is Wisdom; this is the royal Law; these are the lively Oracles of God.” With these words the Moderator of the Church of Scotland hands a Bible to the new monarch in Britain’s coronation service. These words echo the King James Bible translators, who wrote in 1611, “God’s sacred Word . . . is that inestimable treasure that excelleth all the riches of the earth.” This assessment of the Bible is the motivating force behind the publication of the English Standard Version.

Translation Legacy

The English Standard Version (ESV) stands in the classic mainstream of English Bible translations over the past half-millennium. The fountainhead of that stream was William Tyndale’s New Testament of 1526; marking its course were the King James Version of 1611 (KJV), the English Revised Version of 1885 (RV), the American Standard Version of 1901 (ASV), and the Revised Standard Version of 1952 and 1971 (RSV). In that stream, faithfulness to the text and vigorous pursuit of precision were combined with simplicity, beauty, and dignity of expression. Our goal has been to carry forward this legacy for this generation and generations to come.

To this end each word and phrase in the ESV has been carefully weighed against the original Hebrew, Aramaic, and Greek, to ensure the fullest accuracy and clarity and to avoid under-translating or overlooking any nuance of the original text. The words and phrases themselves grow out of the Tyndale–King James legacy, and most recently out of the RSV, with the 1971 RSV text providing the starting point for our work. Archaic language has been brought into line with current usage and significant corrections have been made in the translation of key texts. But throughout, our goal

has been to retain the depth of meaning and enduring quality of language that have made their indelible mark on the English-speaking world and have defined the life and doctrine of its church over the last five centuries.

Translation Philosophy

The ESV is an “essentially literal” translation that seeks as far as possible to reproduce the precise wording of the original text and the personal style of each Bible writer. As such, its emphasis is on “word-for-word” correspondence, at the same time taking full account of differences in grammar, syntax, and idiom between current literary English and the original languages. Thus it seeks to be transparent to the original text, letting the reader see as directly as possible the structure and exact force of the original.

In contrast to the ESV, some Bible versions have followed a “thought-for-thought” rather than “word-for-word” translation philosophy, emphasizing “dynamic equivalence” rather than the “essentially literal” meaning of the original. A “thought-for-thought” translation is of necessity more inclined to reflect the interpretive views of the translator and the influences of contemporary culture.

Every translation is at many points a trade-off between literal precision and readability, between “formal equivalence” in expression and “functional equivalence” in communication, and the ESV is no exception. Within this framework we have sought to be “as literal as possible” while maintaining clarity of expression and literary excellence. Therefore, to the extent that plain English permits and the meaning in each case allows, we have sought to use the same English word for important recurring words in the original; and, as far as grammar and syntax allow, we have rendered

Old Testament passages cited in the New in ways that show their correspondence. Thus in each of these areas, as well as throughout the Bible as a whole, we have sought to capture all the echoes and overtones of meaning that are so abundantly present in the original texts.

As an essentially literal translation, taking into account grammar and syntax, the ESV thus seeks to carry over every possible nuance of meaning in the original words of Scripture into our own language. As such, the ESV is ideally suited for in-depth study of the Bible. Indeed, with its commitment to literary excellence, the ESV is equally well suited for public reading and preaching, for private reading and reflection, for both academic and devotional study, and for Scripture memorization.

Translation Principles and Style

The ESV also carries forward classic translation principles in its literary style. Accordingly it retains theological terminology—words such as grace, faith, justification, sanctification, redemption, regeneration, reconciliation, propitiation—because of their central importance for Christian doctrine and also because the underlying Greek words were already becoming key words and technical terms among Christians in New Testament times.

The ESV lets the stylistic variety of the biblical writers fully express itself—from the exalted prose that opens Genesis, to the flowing narratives of the historical books, to the rich metaphors and dramatic imagery of the poetic books, to the ringing rhetoric in the prophetic books, to the smooth elegance of Luke, to the profound simplicities of John, and the closely reasoned logic of Paul.

In punctuating, paragraphing, dividing long sentences, and rendering connectives, the ESV follows the path that seems to make the ongoing flow of thought clearest in English. The biblical languages regularly connect sentences by frequent repetition of words such as “and,” “but,” and “for,” in a way that goes beyond the conventions of current literary English. Effective translation, however, requires that these links in the original be reproduced so that the flow of the argument will be transparent to the reader. We have therefore normally translated these connectives, though occasionally we have varied the rendering by using alternatives (such as “also,” “however,” “now,” “so,” “then,” or “thus”) when they better express the linkage in specific instances.

In the area of gender language, the goal of the ESV is to render literally what is in the original. For example, “anyone” replaces “any man” where there is no word

corresponding to “man” in the original languages, and “people” rather than “men” is regularly used where the original languages refer to both men and women. But the words “man” and “men” are retained where a male meaning component is part of the original Greek or Hebrew. Likewise, the word “man” has been retained where the original text intends to convey a clear contrast between “God” on the one hand and “man” on the other hand, with “man” being used in the collective sense of the whole human race (see Luke 2:52). Similarly, the English word “brothers” (translating the Greek word *adelphoi*) is retained as an important familial form of address between fellow-Jews and fellow-Christians in the first century. A recurring note is included to indicate that the term “brothers” (*adelphoi*) was often used in Greek to refer to both men and women, and to indicate the specific instances in the text where this is the case. In addition, the English word “sons” (translating the Greek word *huiioi*) is retained in specific instances because the underlying Greek term usually includes a male meaning component and it was used as a legal term in the adoption and inheritance laws of first-century Rome. As used by the apostle Paul, this term refers to the status of all Christians, both men and women, who, having been adopted into God’s family, now enjoy all the privileges, obligations, and inheritance rights of God’s children.

The inclusive use of the generic “he” has also regularly been retained, because this is consistent with similar usage in the original languages and because an essentially literal translation would be impossible without it.

In each case the objective has been transparency to the original text, allowing the reader to understand the original on its own terms rather than in the terms of our present-day Western culture.

The Translation of Specialized Terms

In the translation of biblical terms referring to God, the ESV takes great care to convey the specific nuances of meaning of the original Hebrew and Greek words. First, concerning terms that refer to God in the Old Testament: God, the Maker of heaven and earth, introduced himself to the people of Israel with a special personal name, the consonants for which are YHWH (see Exodus 3:14–15). Scholars call this the “Tetragrammaton,” a Greek term referring to the four Hebrew letters YHWH. The exact pronunciation of YHWH is uncertain, because the Jewish people considered the personal name of God to be so holy that it should never be spoken aloud. Instead of reading the word YHWH, therefore, they would normally read the Hebrew word *’adonay* (“Lord”), and the ancient translations into Greek, Syriac, and Aramaic also followed this practice. When the vowels of the word *’adonay* are placed with the consonants of YHWH, this

results in the familiar word *Jehovah* that was used in some earlier English Bible translations. As is common among English translations today, the ESV usually renders the personal name of God (YHWH) by the word LORD (printed in small capitals). An exception to this is when the Hebrew word *'adonay* appears together with YHWH, in which case the two words are rendered together as “the Lord [in lowercase] GOD [in small capitals].” In contrast to the personal name for God (YHWH), the more general name for God in Old Testament Hebrew is *'elohim* and its related forms of *el* or *'eloah*, all of which are normally translated “God” (in lowercase letters). The use of these different ways to translate the Hebrew words for God is especially beneficial to English readers, enabling them to see and understand the different ways that the *personal* name and the *general* name for God are both used to refer to the *One True God* of the Old Testament.

Second, in the New Testament, the Greek word *Christos* has been translated consistently as “Christ.” Although the term originally meant simply “anointed,” among Jews in New Testament times it had specifically come to designate the Messiah, the great Savior that God had promised to raise up. In other New Testament contexts, however, especially among Gentiles, *Christos* (“Christ”) was on its way to becoming a proper name. It is important, therefore, to keep the context in mind in understanding the various ways that *Christos* (“Christ”) is used in the New Testament. At the same time, in accord with its “essentially literal” translation philosophy, the ESV has retained consistency and concordance in the translation of *Christos* (“Christ”) throughout the New Testament.

Third, a particular difficulty is presented when words in biblical Hebrew and Greek refer to ancient practices and institutions that do not correspond directly to those in the modern world. Such is the case in the translation of *'ebed* (Hebrew) and *doulos* (Greek), terms which are often rendered “slave.” These terms, however, actually cover a range of relationships that requires a range of renderings—“slave,” “bondservant,” or “servant”—depending on the context. Further, the word “slave” currently carries associations with the often brutal and dehumanizing institution of slavery particularly in nineteenth-century America. For this reason, the ESV translation of the words *'ebed* and *doulos* has been undertaken with particular attention to their meaning in each specific context. Thus in Old Testament times, one might enter slavery either voluntarily (e.g., to escape poverty or to pay off a debt) or involuntarily (e.g., by birth, by being captured in battle, or by judicial sentence). Protection for all in servitude in ancient Israel was provided by the Mosaic Law, including specific provisions for release from slavery. In New Testament times, a *doulos* is often best described as a “bondservant”—that is, someone

in the Roman Empire officially bound under contract to serve his master for seven years (except for those in Caesar’s household in Rome who were contracted for fourteen years). When the contract expired, the person was freed, given his wage that had been saved by the master, and officially declared a freedman. The ESV usage thus seeks to express the most fitting nuance of meaning in each context. Where absolute ownership by a master is envisaged (as in Romans 6), “slave” is used; where a more limited form of servitude is in view, “bondservant” is used (as in 1 Corinthians 7:21–24); where the context indicates a wide range of freedom (as in John 4:51), “servant” is preferred. Footnotes are generally provided to identify the Hebrew or Greek and the range of meaning that these terms may carry in each case. The issues involved in translating the Greek word *doulos* apply also to the Greek word *sundoulos*, translated in the text as “fellow servant.”

Fourth, it is sometimes suggested that Bible translations should capitalize pronouns referring to deity. It has seemed best not to capitalize deity pronouns in the ESV, however, for the following reasons: first, there is nothing in the original Hebrew and Greek manuscripts that corresponds to such capitalization; second, the practice of capitalizing deity pronouns in English Bible translations is a recent innovation, which began only in the mid-twentieth century; and, third, such capitalization is absent from the KJV Bible and the whole stream of Bible translations that the ESV carries forward.

A fifth specialized term, the word “behold,” usually has been retained as the most common translation for the Hebrew word *hinneh* and the Greek word *idou*. Both of these words mean something like “Pay careful attention to what follows! This is important!” Other than the word “behold,” there is no single word in English that fits well in most contexts. Although “Look!” and “See!” and “Listen!” would be workable in some contexts, in many others these words lack sufficient weight and dignity. Given the principles of “essentially literal” translation, it is important not to leave *hinneh* and *idou* completely untranslated and so to lose the intended emphasis in the original languages. The older and more formal word “behold” has usually been retained, therefore, as the best available option for conveying the original weight of meaning.

Textual Basis and Resources

The ESV is based on the Masoretic text of the Hebrew Bible as found in *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (5th ed., 1997), and on the Greek text in the 2014 editions of the *Greek New Testament* (5th corrected ed.), published by the United Bible Societies (UBS), and *Novum Testamentum Graece* (28th ed., 2012), edited by Nestle and Aland. The currently renewed respect among Old Testament scholars for the Masoretic text is reflected in the ESV’s

attempt, wherever possible, to translate difficult Hebrew passages as they stand in the Masoretic text rather than resorting to emendations or to finding an alternative reading in the ancient versions. In exceptional, difficult cases, the Dead Sea Scrolls, the Septuagint, the Samaritan Pentateuch, the Syriac Peshitta, the Latin Vulgate, and other sources were consulted to shed possible light on the text, or, if necessary, to support a divergence from the Masoretic text. Similarly, in a few difficult cases in the New Testament, the ESV has followed a Greek text different from the text given preference in the UBS/Nestle-Aland 28th edition. Throughout, the translation team has benefited greatly from the massive textual resources that have become readily available recently, from new insights into biblical laws and culture, and from current advances in Hebrew and Greek lexicography and grammatical understanding.

Textual Footnotes

The footnotes that are included in most editions of the ESV are therefore an integral part of the ESV translation, informing the reader of textual variations and difficulties and showing how these have been resolved by the ESV translation team. In addition to this, the footnotes indicate significant alternative readings and occasionally provide an explanation for technical terms or for a difficult reading in the text.

Publishing Team

The ESV publishing team has included more than a hundred people. The fourteen-member Translation Oversight Committee benefited from the work of more than fifty biblical experts serving as Translation Review Scholars and from the comments of the more than fifty members of the Advisory Council, all of which was carried out under the auspices of the Crossway Board of Directors. This hundred-plus-member team shares a common commitment to the truth of God's Word and to historic Christian orthodoxy and is international in scope, including leaders in many denominations.

To God's Honor and Praise

We know that no Bible translation is perfect; but we also know that God uses imperfect and inadequate things to his honor and praise. So to our triune God and to his people we offer what we have done, with our prayers that it may prove useful, with gratitude for much help given, and with ongoing wonder that our God should ever have entrusted to us so momentous a task.

Soli Deo Gloria!—To God alone be the glory!

The Translation Oversight Committee